

Ankara Haber, 8 Eylül 2011, Reyhan Oksay

## AKP'nin TÜBA Kararına Tepki

Dünyada çok sayıda akademi temsil eden bir kuruluş olan Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies Başbakan'a hitaben yazdığı bir mektupta TÜBA'nın Türk hükümetinin çıkarttığı son kararnameyle yeniden şekillendirilmesine karşı çıkıyor ve akademinin yeniden özerkliğine kavuşturulması gerektiğini belirtiyor. Bu mektup Başbakan'ın dışında Cumhurbaşkanı'na, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı'na da gönderildiği gibi, kurumun sitesinden dünya kamuoyuna açıklanmış durumda. Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi tarafından tanınan hakları şiddetli bir biçimde baskılanan bilim insanlarına, öğretim görevlilerine, mühendislere ve sağlık sektörü mensuplarına yardımcı olmak amacıyla kuruldu. Ulusal akademilerin ve akademik kuruluşların bağımsızlığını ve özerkliğini korumak için dayanışma içinde olan kuruluş, kurumsal insan hakları farkındalığını oluşturmak ve bu yöndeki çabaları desteklemek amacını güdüyor. Kuruluş, İnsan Hakları Sekreterliği'nin dikkatlerine getirdiği vakalara ve sorunlara dünya çapında bir iletişim ağı üzerinden müdahale etme hakkına sahip.

6 Eylül tarihli mektupta şöyle deniliyor:

“Sayın Başbakan,

Bizler, dünyadaki ulusal akademi ve akademik kuruluşların oluşturduğu bir yapıyız. Üyelerimizin pek çoğu Türkiye Bilimler Akademisi ve saygın üyeleri ile birlikte uzun yıllar çalışmıştır. Mali ve idari bir özerklik içinde hareket eden TÜBA'nın büyük bir sorumluluk içinde Türkiye'deki bilimsel çalışmalarını nasıl desteklediğini, bilimsel öncelikleri nasıl belirlediğini, bilim politikaları için nasıl öneriler verdiğini ve Türk hükümetlerine bilimle ilgili yasalarda yapıcı değişiklikler için nasıl yol gösterdiğini izledik. Bütün bu çabaların arkasındaki ülkü, Türkiye'yi gerçek bir 'bilim toplumu' düzeyine çıkartmaktır.

Kuruluşumuzun yükümlülüklerinden biri de bağımsızlığı tehdit altında olan kardeş akademileri desteklemek olduğu için, bu mektubu yazıyoruz. Son hükümet kararnamesi ile TÜBA'nın yeniden şekillendirileceğini ve bu şekilde bağımsızlığını yitireceğini büyük bir üzüntü ile öğrenmiş bulunuyoruz.

(Diğer bilim örgütlerinin de bizim endişelerimizi paylaşacağını bildiğimiz için bu mektubu kendi web sayfamızda yayımlıyoruz.)

Bu mektup ile sizlerin kaygılarımızı anlayacağınıza içtenlikle inanıyoruz; bu kararı iptal edeceğinizi ve TÜBA'yı güçlendirip destekleyeceğinizi umuyoruz. Sağlıklı ve bağımsız bir bilim akademisi, Türkiye'de iyi bilimin yapılmasına ve bunun getireceği avantajlardan yararlanmasına yol açacaktır.

Halkın iyiliği ve toplumsal denge için uluslararası bilim insanları ve akademisyenler olarak –yasal, ahlaki, bilimsel normlar dahilinde- özerkliğin bilimin (akademiler ve üniversitelerde) uygulanmasında ve kültüründe gerekli olduğuna inanıyoruz. Yasal ve saygın tüm ulusal akademiler bağımsızdır. Üyelerini bilimsel başarılarına göre seçer; mali kaynaklarını ihtiyaçlara göre dağıtır; nesnel, yansız bilimsel fikirler sunar; dini ve siyasi etki ve inanışlardan bağımsız kalmaya özen gösterir.

Türkiye'nin, bağımsız TÜBA'nın yoluna devam edeceğine ilişkin uluslararası bilimsel topluluğun saygısını ve kabulünü hak ettiğine ve ihtiyacı olduğuna şiddetle inanıyoruz.”

### Tepkiler

Science dergi grubunun bilim politikası konusundaki son haberlere ve analizlere yer veren ScienceInsider isimli internet gazetesi, Martin Enserink imzası altında TÜBA ile ilgili son hükümet kararlarına ilişkin gelişmeleri yazdı. Yazıda özetle şöyle deniyor:

Türkiye Bilimler Akademisi, Türk hükümetinin kurumu ele geçirmeye yönelik girişimlerine direniyor. 27 Ağustos tarihinde hükümetin çıkarttığı bir kararnameyle üyelerin çoğunluğunun dışarıdan seçilmesinin ve başkanının tayin edilmesinin yolunu açarak akademinin özerkliğini elinden almış oldu.

Prof Kanpolat hükümetin bu kararnameyi çıkartmasının altındaki neden hakkında şu yorumu yapıyor: “Bence hükümetin akademiye susturmak istemesinin nedeni evrim gibi bazı hassas konulardaki faaliyetlerini engellemek değil. Tersine, hükümet kurumların tümünü kendine bağlamak ve içlerine sızmak istiyor. TÜBA bu kurumların sonuncusuydu.” ♦